

Posudek diplomové práce

Název práce: Rovnováha mezi pracovním a nepracovním životem lékařů kardiologie a kardiochirurgie.

Autor/ka práce: Ing. Zuzana Klimešová, FHS UK

Obor: Řízení a supervize (Mg.)

Vedoucí práce: PhDr. Olga Šmídová, PhD.

Rok obhajoby: 2014

Ing. Zuzana Klimešová se ve své diplomové práci zabývá tématem rovnováhy mezi pracovním a mimopracovním životem tzv. work-life balance mladých začínajících lékařů kardiologů a kardiochirurgů, kteří jsou zaměstnáni ve velkých nemocnicích. Jde bezesporu o jev nadmíru aktuální, dotýkající se v dnešní době řady pracovníků v řadě profesí, jak na to upozorňuje řada teoretických studií o rizikové společnosti a nové modernitě, stejně jako mnoho tuzemských výzkumů o problémech sladění profesního života s rodinným a osobním životem. Tento problém je také součástí právě probíhajícího politického diskursu, resp. sociálně-politické diskuse, která o otázce pracovní doby a rozumné pracovní zátěže lékařů probíhá.

Práce je členěna klasicky na část teoretickou a část empirickou, která zahrnuje i metodologii kvalitativního výzkumu, který autorka uskutečnila mezi lékaři specialisty, pominu-li Závěr, Literaturu, Slovníček lékařského žargonu a zkratek a Přílohy.

V přehledové části Ing. Zuzana Klimešová prezentuje řadu relevantních pojmů a konceptů potřebných k uchopení jevů na vyšší úrovni obecnosti: práce, mimopracovní a volný čas, organizační kultura, resp. kultura profese, pracovní a jiné sociální role, konflikt rolí, rodina partnerství/manželství, pracovní podmínky, pracovní ne/spokojenost, pracovní vztahy, celoživotní vzdělávání a další. V této části přibližuje Zuzana Klimešová také normativní právní rámec, který vymezuje pracovní-právní vztahy mladých lékařů sekundářů v před atestační fází.

V empirické části autorka vedle cílů výzkumu, výzkumného vzorku a metod generování dat a jejich analýzy a interpretace, která jí k cíli vedly a dovedly, prezentuje velmi podrobně i nálezy. Reflektuje v souladu s diktem kvalitativního přístupu také své kroky, svou pozici ve výzkumné interakci s prostředím a zdůvodňuje své volby.

Analýza je velmi podrobná. Výzkumnice vzala poctivě všechny kategorizované jevy, které se k tématu výzkumu nějak vztahovaly. Jádrem kódování a kategorizace je kódování otevřené, které ústí do interpretace a prezentace „po kategoriích“. Hledání souvislostí mezi jevy a vzorců a

postoupení k vyššímu ad hoc zobecnění nálezů není opominuto, ale je poněkud stručné – je obsaženo v části Kostra příběhu, Závěr. Zde se dá hovořit o generování teorie v pravém smyslu, kdy i výzkumná otázka je generována z dat, stejně jako odpověď na ní. Jedná se o otázku podřízení života profesi a přípravě na ni a o očekávání odměny za cenu, kterou medicíně zaplatili a zaplatí. Podřízení mnohých mimopracovních aktivit, rolí a zájmů a jejich odklad je pak předmětem bilancování svého života lékaři-respondenty, které autorka v kontextu dalších intervenujících faktorů (jako podmínky práce) podrobně rozebírá a popisuje. Systematický popis jednotlivých aspektů ne/souladu a detekce typů napětí je pak hlavní náplní rozsáhlé empirické části.

K práci mám výhrady, které však nejsou meritorního rázu: V první části práce prezentuje autorka také zákony a pracovněprávní předpisy, které jsou rámcem postavení mladých lékařů, který je v praxi často zaměstnavateli překračován až za hranu legality a zdravého rozumu. Je dobré relevantní zákony prezentovat, teoretické části podle mého jen ruší, jejich místo bývá v přílohách.

Práce by byla dokonalejší, kdyby obsahy kategorií, které zastupují navzájem spolu související skutečnosti, které se váží k vychýlení rovnováhy práce-život, výzkumnice nepojednala odděleně, ale v jejich souvztažnosti. Prezentace významů jevu „po kategoriích“ je sice jeden z možných způsobů reprezentace nálezů, ale vystižení jevu analytickým příběhem by bylo ještě vhodnější a ohledem na dosažení nejvyšší mety - mikroteorie jevu-procesu. Na druhé straně dlužno uznat, že autorka v subkapitole „kostra příběhu“ a v závěru DP tuto syntézu provádí. Jen škoda, že ji ještě lépe neprodává čtenáři.

Celkově vzato, má práce nesporné kvality, je založena na precizním dlouhodobém výzkumu, na bohaté a relevantní literatuře ke všem aspektům řešeného problému a čerpá ze všech možných vědních oborů, zahrnuje literaturu domácí i zahraniční. Také literárně je na výši. Autorka jde do hloubky problému a nachází nové souvislosti problému work-life balance mezi autobiografickou prací – bilancí minulé, reflexí současné a anticipací budoucí životní a pracovní dráhy na jedné straně a hodnocením své profese lékaře-specialisty a pracovní spokojenosti z hlediska vyváženosti s nepracovními oblastmi vlastního života.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě hodnotím jako výbornou.

Otázka do diskuse:

Jak byste ve světle Vašich nálezů z výzkumu i literatury uvažovala o rozporu mezi medializovaným argumentem vedení nemocnic, že je nastupujících lékařů nedostatek (i vzhledem k jejich odchodu do ciziny) a sdíleným tvrzením Vašich respondentů-mladých lékařů, kteří se domnívají, že jsou snadno nahraditelní a musí se tedy podřídit i neoprávněným nárokům?